

КАРЛ МАЙ

АКВА БЕНЕДЕТА

Превод от немски: Любомир Спасов, 1998

chitanka.info

1. ВЪВ ВЕРСАЙ

Людовик XV се разхождаше в парка на Версай. Докато знатните дами и господа от Двора го следваха на почтително разстояние, маркиза Дьо Помпадур, неговата всемогъща любовница и истинската повелителка на Франция, се придържаше плътно до него. Оживените жестикулации на двете високопоставени особи удостоверяваха, че предметът на разговора трябва да е изключително интересен.

— Известен ли ви е произходът му, мадам? — попита кралят.

— Това е тайна, сир, над която той съблюдава най-дълбоко мълчание, и мисля, че дори въпросите на Ваше величество ще останат без резултат.

— Следователно има основателни причини да крие своето минало. Но въпреки това той е един забележителен авантюрист.

— Който може да бъде от неимоверна полза за държавата — прибави фаворитката настоятелно. — На него фабрикуването на скъпоценни камъни и благородни метали явно не му създава особени затруднения. По време на краткото си пребиваване тук извърши удивителни лечения и притежава един еликсир, който отстранява въздействията на възрастта.

— Значи адепт, лечител чудодеец!

— Повече, много повече от това, сир! Той рисува гениално, виртуоз е на различни музикални инструменти и освен френски, английски, немски, италиански, испански, португалски и всички древни езици говори също арабски, турски, персийски и китайски. Този мъж е мистерия!

— И то от онези, при които прехласът преминава в разочарование.

Маркизата видимо се стараяше да отстрани съмнението на краля.

— Позволете, Ваше величество, да повикам графиня Дьо Жержи! — помоли тя и без да дочака отговор, се обърна и махна на една дама от свитата.

Отдавна покойният граф Дьо Жержи бе преди петдесет години пратеник във Венеция. Дамата беше неговата вдовица.

— Негово величество желае да научи нещо по-подробно относно вашите срещи с граф Дьо Сен Жермен във Венеция, скъпа моя. Бъдете така добра да повторите накратко разказа си!

Графинята се поклони в знак на съгласие.

— Смя ли да попитам на каква възраст ме преценява Ваше величество? — запита тя.

Кралят се усмихна при този въпрос, който една дама изрича обикновено само със сигурното очакване на комплимент. Той се намираше в добро настроение и реши да подразни графинята с едно високо число. Оценяваше я на петдесет, но отговори бързо и късо:

— Шейсет!

Сега бе ред на госпожа Дьо Жержи да се усмихне.

— Сир, моята първа среща с граф Дьо Сен Жермен датира отпреди пълни петдесет години — отговори тя, — а по онова време броях няколко години над трийсетте.

— Невъзможно! — извика Людовик, тайно малко ядосан за проявената неосведоменост. Та нали един крал трябваше да знае всичко, да е наясно дори с частните отношения на тези, които се намират в негова близост.

— По отношение външността си от онази възраст на трийсет години аз се съхраних благодарение настойката, която граф Дьо Сен Жермен ми даде, в продължение на четвърт век. И дори след употребата на последната капка от този възхитителен еликсир, въздействието ѝ се разпростира до ден-днешен. Аз стареех по-бавно от другите.

— А графът? Той самият естествено също употребява тази вълшебна напитка?

— Очевидно. Той от петдесет години не се е състарил и с година.

— Разкажете за втората си среща! Тя трябва да е била пълна изненада.

— Срещнах го при мадам — започна старата графиня с поклон към маркизата — и помислих, че виждам пред себе си един син, изключително приличащ на баща си. Осмелих се да приближа и го заговорих:

„Имайте добрината да ми кажете дали баща ви не е бил около 1710 година във Венеция.“

„Не, мадам — отговори той несмутимо. — Аз съм изгубил баща си много отдавна. Но самият живях в края на предишното и началото на настоящото столетие във Венеция. Имах честта да привлека донякъде интереса ви, а вие бяхте достатъчно добра да намерите за приятни няколко баркароли от собствените ми композиции, които съвместно пяхме.“

„Простете, но това е невъзможно, защото граф Дьо Сен Жермен, когото по онова време познавах, беше поне на четирийсет и пет години, а вие сега сте най-много на същата възраст!“

„Мадам — каза графът усмихнато, — аз съм вече много стар.“

„Но в такъв случай би трябвало да наброявате близо сто години! Това не е невъзможно!“

И сега ми разказа множество дребни, подробни факти, отнасящи се до съвместното ни пребиваване във венецианската държава, за които само аз и Сен Жермен можехме да знаем. Неговата изключителна памет припомняше не само най-незначителни подробности, а всяка дума, казана, помежду ни тогава. И за да ме убеди напълно, ми показа един малък белег на ръката си, възникнал някога от одраскване по иглата ми за вземо.

— Тук посетил ли ви е? — попита кралят.

— Не, сир. Времето му е изключително много ангажирано. Но ми даде позволение да се отбия за минута при него. Аз го сторих. Той ми показва една колекция от диаманти, която истински ми напомня за възшебната лампа на Аладани. Струваше много, много милиони.

— Значи е богат?

— Убедена съм в това, макар хората по никой начин да не могат да си обяснят неговото богатство. Той няма имения, ренти, банкери, никакви твърди приходи от някакво друго естество. Карти и зарове никога не докосва и въпреки това води голямо домакинство. Има прислуга, коне, карети и огромно количество скъпоценни камъни от всякакъв вид и цвят. Човек не знае какво да мисли!

— Той сигурно е някой изпечен шарлатанин. Може би някой ден ще го срещнем — каза Людовик.

Не можеше да признае, че тъкмо за този час бе намекнал по предпазлив начин за едно randevu с „изпечения шарлатанин“.

Намекът беше разбран и осъществен. Точно когато завиваха край една боске^[1], съгледаха един господин, който държеше в ръката си роза и така внимателно я оглеждаше, че явно не забеляза приближаването на Двора. Очите на краля се плъзнаха изучаващо по фигурата на непознатия и просветнаха с доволен поглед.

Беше разпознал очаквания.

— Кой е този мъж? — попита независимо от това с гневна физиономия. — Та нали по време на нашето присъствие тук никой няма право на достъп!

— Сир — отговори графинята учудено, — това е граф Дьо Сен Жермен. Той е свикнал да се осмелява повече от други. Ще позволи ли Ваше величество да го представя?

Кралят кимна сдържано.

— Ще проявим благосклонност да побеседваме няколко минути с него!

Госпожа Дьо Жержи пристъпи към стария мъж, поздрави го и го поведе после към краля. Той беше среден на ръст, имаше изискано държане, правилни черти, тъмен тен на лицето и черна коса. Облеклото му беше семпло, но изработено с вкус. Единственият лукс, който си бе позволил, но наистина изключително необикновен, се състоеше в голямо количество диаманти, които носеше по всички пръсти, ланеца и вместо копчета. Само токите на обувката всеки познавач би оценил на най-малко двеста хиляди франка.

Людовик го поздрави любезно, но започна разговора без всякакво встъпление:

— Казват, че възрастта ви възлизала на няколко столетия. Вярно ли е това?

— Сир — отговори Сен Жермен с израз в гласа и лицето, свойствен единствено за хора с дух, — аз от време на време се забавлявам, като оставям, а не карам хората да вярват, че съм живял в по-стари времена.

— Но истината, господин графе, е...?

— Истината често е недостижима.

— Според уверението на някои лица, на които сте били известен още при управлението на моя дядо, би трябвало обаче да наброявате повече от сто години.

— Това не би било кой знае колко изненадваща възраст. В севера на Европа съм виждал хора по на сто и шейсет години, че и отгоре.

— Зная, че има такива, но вашият младежки вид обръща с краката нагоре всички изследвания на учените. Бих се радвал да получа доказателство, че сте живели през миналото столетие.

— Това е много лесно, сир!

Той измъкна от джоба един подвързан по готически образец сувенир, отвори го и извади един от многобройните листове, които съдържаше.

— Ще бъде ли достатъчно едно свидетелство на великия Монтен, Ваше величество?

— Напълно. Дайте листа на маркизата!

Графът се подчини на повелята, а госпожа Дьо Помпадур прочете редовете на философа, смятан по онова време за ненадминат:

„Il n'est homme de bien qui mette a l'ecamen des lois toutes ses actions et pensees, qui ne soit pendable six fois en sa vie] voire tel qu'il serait dommage et tres injuste de punir.

A son ami, le comte de Saint-Germain.

M. Eyquem de Montaigne.“^[2]

Удивеният монарх посегна към бележката и се убеди, че Монтен я е написал със собствената си ръка през 1580 година.

— Забележително, във висша степен забележително, графе! — извика той и също господин Дьо Гонту, херцог Дьо Бранка и абат Бернис, които бяха пристъпили по-близо, не съумяха да сдържат удивлението си. — Виждам, че не страдате от липса на скъпоценни камъни. В състояние ли сте от малки диаманти да правите големи?

— Който умее това, сир, със сигурност ще бъде сдържан по отношение на своето изкуство — отговори графът уклончиво. — Преди да добие право да говори за тези неща, човек трябва да накара перлите да растат.

— Това за вас възможно ли е?

— Да. Аз им придавам петкратна, та дори десетократна големина и същевременно най-голяма чистота.

— Чували ли сте, че има диаманти с петна?

По одухотвореното лице на графа плъзна тънка, почти снизходителна усмивка.

— Аз често съм имал такива. Петната почти винаги могат да бъдат отстранени.

— Как, вие наистина сте открили тайната, към чието разбулване практиката досега напразно се е домогвала?

— Премахването не е трудно, сир. Ако не се е удавало на други, вината не е в изкуството и практиката, а в майстора.

— Ами ако подложа на проверка истинността на вашето твърдение?

— Аз ще я издържа — прозвуча гордо и самоуверено. Кралят извади един диамант и с това ясно доказа, че е бил подготвен за срещата със Сен Жермен.

— Вижте този камък! Той щеше да струва четири хиляди франка повече, ако беше чист.

Графът разгледа внимателно диаманта.

— Петното е големичко, но въпреки това аз мога да го отстраня. Ще има ли Ваше величество добрината да ми повери камъка?

— Можете да го вземете. Моят ювелир, който го оценява сега на шест хиляди франка, уверява, че можел да брои десет хиляди, ако го нямало петното.

— До четиринайсет дена ще имам честта да ви го върна напълно чист.

— Тогава ще имаме основание да признаем вашата вещина. Но я кажете откровено, графе, говори се, че умеете да приготвявате някакъв еликсир, някаква aqua benedetta^[3], благодарение на която ваши приятели намирали закрила срещу въздействието на старостта.

— Природата е вечно млада, сър. Който умее да екстракира нейната витална сила и да я прехвърли в човешкия организъм, не знае старост. Може да е преживял хиляди години, без да спомене и дума за това.

— Вие отбягвате въпроса ми и все пак ми давате положителен отговор. Ние намираме наслада в беседата си с вас. Елате пак насам! Бихме се радвали на вашето присъствие!

С едно благосклонно кимване на кралската глава графът бе освободен. Той се отдалечи, запътвайки се към един усамотен район на парка. Тъкмо се канеше да го напусне през намиращия се там изход,

когато срещна един млад мъж, който възнамеряваше да влезе. По лицата на двамата се отрази изненада, но графът преди другия успя да се овладее.

— Я гледай — извика младият мъж на немски, — тук съвсем неочаквано се натъкваме на хер рицаря Фон Шьонинг, граф Парожи, или както гласи там истинското ви име! Я кажете искрено, драги господине, с каква магия оперират във Версай по-успешно, с черна или бяла?

От тона му лъхаше безкрайна горчивина. Графът го погледна студено и твърдо в лицето и запита:

— Хер барон, как е баща ви?

— Благодаря, много добре! В деня, когато го напуснахте, без да се сбогувате, той забеляза, че се е докарал до просешка тояга. Вашето изкуство не му остави нищо друго, освен куршума, с който умееше по-добре да се оправя, отколкото в общуването с обесници и измамници. Изстрелът излезе сполучлив и сега свидетелите на вашия талант са с един по-малко.

— Това можеше да се предвиди, тъй като вашият баща никога не се вслушваше в моите добронамерени съвети. В случая ми е болно заради вас. Мога ли по някакъв начин да ви бъда полезен?

— Принуден съм да се откажа от вашата любезност, тъй като не притежавам нищо, с което да ви заплатя за разорението си!

— Аз съм много търпелив, майн хер, но въпреки това си съдържайте езика! Граф Дьо Сен Жермен, който току-що има един поверителен разговор с краля, в никой случай не се чувства заставен да търпи спокойно безоснователните злостни забележки на барон Фон Лангенау.

— Граф Дьо Сен Жермен? Позволете да ви поздравя с новата титла! Аз също имам да обсъдя днес с краля едно-друго и няма да пропусна да му препоръчам господин графа за управител на неговите финанси!

С един презрителен жест той се извърна и се отдалечи.

Графът остана. По лицето му въпреки мургавия тен можеше да се забележи плъзналата бледнина. След кратък размисъл той се върна в парка, вместо да мине през изхода, и закрачи към двореца. Там научи, че маркиза Дьо Помпадур вече е влязла в покоите си. Той често се бе отбивал при нея, имаше разрешение за пропуск по всяко време и

нареди да доложат за него. Госпожа Д'Осе, първата ѝ камериерка, беше при нея.

Могъщата дама го посрещна с изключителна любезност.

— Добре дошъл, скъпи ми графе! Не предполагах, че ще ви видя толкова скоро отново при себе си.

— Можех ли да напусна Версай, мадам, без да ви благодаря за добротата, която ми оказахте, позволявайки ми да говоря с най-великия владетел на нашето столетие?

— Тази доброта не беше лишена от себичност. От разговора с вас човек извлича полза за изключителни неща, считани досега за невъзможни. Наистина ли ще можете да отстраните петното от диаманта на краля?

— Това гарантирано ще стане. Вижте тези камъни!

Той извади от джоба една кутийка и я отвори. В нея имаше топази, смарагди, сапфири и рубини на значителна стойност. Госпожа Дьо Помпадур плесна ръце.

— Какво богатство! Графе, вие наистина сте феномен!

Той прие възхищението с голямо равнодушие.

— Кутийката съдържа само излекуваните пациенти от моята сбирка. Всички те имаха петна. Аз ги премахнах. Благодарение на това притежават двойно по-голяма цена. Тази дреболия може да ви послужи като доказателство!

Той хвърли на масата един златен кръст със зелени и бели камъни. Един златар би дал за него поне хиляда и петстотин франка.

— Госпожо Д'Осе, бихте ли го приели като подарък?

— Не може да го казвате сериозно, графе! — отговори камериерката, но въпреки всичко взе кръста и го сложи за проба на шията си.

— Защо не? Та това е само една багатела!

— Но вземете го, скъпа моя, господин графът така желае! — настоя фаворитката. После се обърна към граф Дьо Сен Жермен: — При последната си визита вие ми обещахте още веднъж да се върнете на въпроса с вашата аква бенедета. Надявам се, че молбата ми няма да бъде напразна, тъй като ме осведомиха, че малката десетгодишна контеса Ланси^[4] вече била получила една доза от нея.

— Казали са ви истината. Аз акомпанирах няколко италиански опери, които контесата пееше, и бях толкова запленил от нея, че реших

да удължа щастливия жребий на красотата, която притежаваше.

— Кралят също е чул за вашата вода. Той желае възможно най-дълго да запази сегашното състояние на своето здраве.

Графът извади две шлифовани флакончета, пълни с някаква кристална течност.

— От изпълнението на това искане зависи щастието на цяла една нация. Тази аква бенедета ще съхрани на Франция нейния монарх, а на вас, мадам — вашата красота и младост.

Подаде ѝ флакончетата. Тя посегна с видима жадност и извика радостно:

— Благодаря ви много, скъпи мой приятелю! Един граф Дьо Сен Жермен не бива да бъде питан за цената на този незаплатим еликсир. Определете какво мога да сторя за вас!

— Единствената награда, към която се стремя, е вашето благоволение, мадам, и разрешете да бдя с помощта на звездите над вас и краля.

— Закрилата на вашия гений за нас е добре дошла. Аз вече ви помолих да питате звездите за мен. Получихте ли някакъв отговор?

— Получих го снощи в полунощ.

— И какво гласеше?

— Беше ясен и открит, така че не беше необходимо да свиквам за съвет духовете от четирите посоки на света. Поради това мога също така открито да го съобщя.

— Е?

Маркизата изглеждаше изключително напрегната.

— Гледах как блести небето над Германия. Една голяма звезда се извиси сияйно, а от нея излетя една отломка, стрелна се насам през границата и се сблъска със звездата на Франция. От небесния свод прокапа кръв. Въздухът тегнеше от мрак, а земята потрепери под тропота на биещи се кохорти. Не видях конкретно лице, не чух конкретно име, мадам, съзирах само факти. Звездите никога не са ме мамели. Тълкуванието не ми бе дадено, трябва да го предоставя на вас.

Маркизата беше пребледняла под грима като мъртвец.

— О-о, зная коя е тази звезда на Германия! Та нали кралят от Сан Суси си мисли, че отдавна се числи към небесните властелини. Но онази отломка нямаше ли цвят, форма, от които да може да се заключи нещо по-определено?

— Струва ми се, че разпознах едно „L“. Но достъпът до *chambres diplomatiques*^[5] не стои открит за мен и аз не познавам лице, за което да мога да направя намек.

— Предчувствието ми не ме е подвело! Едно „L“...? Онзи немски барон Фон Лангенау е натоварен с тайна мисия. Неговата физиономия още от пръв поглед ми навя антипатия. Трябва да говори с краля. Аз обаче ще се погрижа този разговор да не се състои. Имам доверие във вашите звезди. Той може още днес да отпътува за варварската си родина!

* * *

Когато четвърт час по-късно барон Фон Лангенау поиска аудиенция, получи от дежурния камериер наставлението да не си прахосва безполезно времето във Версай, кралят нямало да попречи на неговото незабавно тръгване обратно за Германия.

Когато влезе в своето удобно парижко жилище, слугата му предаде едно ухаещо на парфюм писъмце, което току-що бе доставено. То съдържаше кратките слова:

„Скъпи приятелю,

Вие бяхте отпратен. Въпреки че моята леля е получила един брилянтен кръст от виновника за тази мяра, не можеше да не ме осведоми. Малко аква бенедета е виновна за провалянето на Вашата мисия. Обичам Ви достатъчно, за да Ви съобщя повече подробности, ако проявите желание да ме посетите още веднъж преди заминаването си.

Ваша нежна Амели Осе“

2. В ХАГА

У граф Д'Афри, френския посланик в Нидерландия, имаше голямо соаре. Из великолепните помещения на неговото жилище, освен високите сановници на Генералните щати и представителите на всички европейски нации, се движеше една многолюдна тълпа от прочути и влиятелни частни лица, чието присъствие придаваше на приема един по-малко дипломатичен вид.

Трапезата, край която присъстващите в продължение на няколко часа се бяха отдавали на материалните радости на живота, беше раздигната. Разпилени на отделни групи и в различни стаи, те опитваха с оживен, произволно завързан и също така лесно прекъсван разговор да уредят своите лични или държавни изгоди.

Един млад мъж в сепъл черен костюм се движеше привидно безучастно покрай разговарящите дами и господа и така стигна до една празна стая, с която завършваше поредицата от помещения. Тя беше оскъдно осветена. Пристъпи до един от прозорците, затулен напълно от висящи до пода завеси, и се загледа в нощния зимен пейзаж.

По едно време долови приближаващи стъпки. Двама мъже влязоха и се настаниха на една от гарниращите стените плюшени тапицерии. Със сигурност се бяха уединили да обсъдят някаква тема, която не е за всяко ухо. Младият мъж вече се канеше да излезе, както му повеляваше честта, от своето непреднамерено скривалище, когато чу да се споменава едно име, което го накара да остане. Разбра, че единият от мъжете беше самият граф Д'Афри. Другият беше прословутият Казанова, който със своето бягство от Оловния затвор на Венеция си беше спечелил голяма слава. Сега беше изпратен от Франция в Хага, за да ускори по заръка на херцог Дьо Шоазьол един важен финансов въпрос.

— Казвам ви, драги Казанова, че се заблуждавате, ако храните надежда, че ще направите добра сделка — каза графът. — Аз изпитвам симпатии към вас и ви желая най-добра сполука, но на краля се прави лоша услуга. Операциите на генералния ревизор дискредитират

нацията и хората биха стигнали до неминуем банкрут, както искам открито да ви кажа.

— Всичко това го знам добре, но все пак не ми се иска да гледам съвсем обезверено на успеха на моята мисия. На правителството липсват пари. Аз съм натоварен да разменя с възможно най-малка загуба френските държавни книжа на стойност двацет милиона франка, които министърът ви е изпратил, срещу по-добре котиращи се чуждестранни книжа. Успехът на тази манипулация не е невъзможен, тъй като министърът ме увери, че войната, снижаваща нашите полици, приближава своя край. Тайните мирни преговори били в пълен ход.

— Не искам да оспорвам този факт, но сигурно ще признаете, че в качеството си на пълномощен министър трябва да съм по-пълно информиран относно нашите политически надежди и опасения. Държавната хазна е празна, флотата — унищожена, войските ни — разбити. В следствие на това мирът няма да бъде изгоден за нас. Който възнамерява сега да купува нашите книжа, ще трябва дълго да чака, преди да може да ги оползотвори без загуба, а господин Дьо Бернис ме натовари да ви предоставя двацетте милиона само с осем процента отстъпка. Склонен съм да вярвам, че при една такава оферта няма да се яви купувач.

— Въпреки това аз си запазвам надеждата. Когато кралят види, че искането му е твърде високо, ще го редуцира. Днес имах среща с господин Пеелс и шестима други шефове на компании. Те ми предложиха десет милиона в брой, седем милиона в петпроцентови книжа и освен това се отказват от онези милион и двеста хиляди гулдена, които Френско-индийската компания дължи на Холандската. Това са девет процента загуба за нас. При настоящите условия предложението ми се струва много приемливо.

— Заблуждавате се, като мислите, че кралят има някакво отношение към тази сделка. Политиката „*Quel de boeuf*“^[6] много често се намира, и понастоящем също, в положение да лишава своите акредитирани пълномощници от правене на сметки.

— Не ви разбирам.

— Възможно. Сигурно познавате граф Дьо Сен Жермен.

— Виждал съм го в Париж при госпожа Д’Орфе. Създава впечатление за необикновен човек. Кралят го дарява с доверието си и му устрои жилище в Шамбор.

— Виж ти! — възкликна удивено Д'Афри. — Този авантюрист май е предпочитан от щастието. Знаете ли, че се намира тук, в Хага?

— Нито дума!

— Отседнал е в „Принца на Орания“ и си дава вид на дипломат, без да ме удостои и с едно посещение. Не успях да отгатна естеството и целта на неговата мисия, но не бих се и подхвърлил на опасността да се компрометирам с препоръка, ако някой дойде да иска сведения за него.

— В „Принца на Орания“? Та това е странноприемницата, в която живея и аз!

— Значи бихте могъл да влезете в разговор с него?

— При всички случаи, графе.

— Мога ли да разчитам на вашата опитност, за да узная целта на неговото пребиваване тук?

— Не мога да кажа дали притежавам такава, но пък нали става дума само за един опит.

— Опитайте. А сега нека се върнем при компанията, иначе липсата ни ще бъде забелязана!

Когато двамата мъже се отдалечиха, подслушвачът напусна своето скривалище и се отправи към предните помещения.

Там пристъпи към един мъж, който се отличаваше със своеобразна, мъжка красота. Беше седнал при масичката на една колона.

— Прощавайте, уважаеми сеньор Казанова — извини се той, — но ще помоля за разрешение да седна до вас! Желанието да ви бъда полезен ме води при вас.

Прочутият затворник посочи един vis-a-vis^[7] стоящ стол и каза вежливо:

— Компанията на хер барона Фон Лангенау по всяко време ми е приятна! Аз също изпитвам желание да ви бъда полезен.

— В такъв случай позволете да ви дам първото доказателство за нашата взаимна, приятелска разположеност! Чух, че господин Дьо Шоазьол ви е възложил уреждането на някакъв финансов въпрос, така ли е?

— Така е. Нямам причина да правя тайна от тази работа.

— С удоволствие бих допринесъл своето, за да можете да решите вашата задача.

— Ще ме задължите с най-голяма благодарност — отбеляза Казанова. — В състояние ли сте наистина да окажете една позитивна подкрепа?

— Позитивна не, а негативна, но затова пък се надявам никак да не е малка. Намирам се в щастливото положение да ви назова едно препятствие, поставено пред вашите намерения, за което вероятно нямате сведение.

— Препятствие? Наистина ли? Мога ли да попитам в какво се състои, хер барон? — осведоми се Казанова.

— То се казва Сен Жермен — отговори барон Фон Лангенау.

— Сен Жермен? Познавате ли този мъж?

— Малко, но пред друг едва ли ще имам желание да го призная. Известно ли ви е каква работа го е довела в Хага?

— Не — отвърна Казанова. — На вас известно ли ви е?

— Да. Касае се ни повече ни по-малко за сто милиона срещу залагане скъпоценностите на френската корона. Кралят желае да направи тази сделка без намесата на своите министри и дори без тяхно знание. Граф Дьо Сен Жермен се счита за човека, който може да го постигне, и в следствие тази самоувереност не благоволява да направи една визита на граф Д'Арфи.

— Убеден ли сте, че ми казвате истината?

— Напълно! Господин Калкоен, секретарят на Негово всемогъщество, ми повери тайната и ме осведоми още, че Сен Жермен е депонирал като гаранция най-красивия диамант от короната. Камъкът бил великолепен и от най-чиста проба. Ответната страна е склонна да склучи сделката, а вие съзнавате, добри ми Казанова, че от тази работа вие само ще пострадате. Ако холандците заемат сто милиона на краля, надали ще проявят склонност да ви обменят вашите двайсет милиона.

— Имате право и аз ви дължа голяма благодарност. Напълно разбирам намека, който правите, и искам на свой ред открито да ви кажа, че на сърцето ми лежат много повече моите двайсет милиона, отколкото стоте на краля. Човекът си е егоист. Вие, изглежда, сте размишлявали по този въпрос. Можете ли да ми дадете някой добър съвет?

— Един мъж с вашите способности не се нуждае от съвет, но аз ще ви представя на банкиера Ейдриън Хоуп, който има решаващия глас по работата на Сен Жермен и при една моя препоръка с удоволствие

ще ви бъде полезен във вашата. Освен това познавам тук един отличен химик, който е беден, но честен мъж и няма да се остави да бъде заслепен от апломба на графа. Разбирате ли ме?

— Много добре! Той ще изследва диаманта от короната. Ще ме запознаете ли с него?

— Веднага щом пожелаете. Казва се Ван Холмен и живее съвсем наблизо. Доверени хора приема и нощем.

— Дали да не му направим още тази вечер своята визита?

— На вашите услуги! Не вярвам — прибави баронът с усмивка — граф Д'Арфи да има причина или склонност да протезира Сен Жермен. Ако знам, че притежавате, благосклонността на посланика, бих намекнал, че едно писмо от негова страна до министъра би поставило под голям въпрос заема.

— Оставете ме да действам, хер барон! Графът не е наясно с мисията на Сен Жермен. Като ми давате възможност да го осведомя, аз ще му окажа услуга, която ще го накара и той да прояви услужливост към мен. Веднага ще говоря с него.

Казанова се изправи, за да приведе в изпълнение изреченото намерение. Барон Фон Лангенау остана със съзнанието, че донякъде е върнал на граф Дьо Сен Жермен за спомена от парка на Версай.

Когато присъстващите започнаха да се разотиват, тръгнаха си и двамата мъже. След кратко време стояха пред задната врата на малка, невзрачна къщица, от чийто комин въпреки късния нощен час видяха да се издига гъст тъмен пушек, в който от време на време се примесваха проблясващи в червено и синьо искри.

Лангенау почука по особен начин, след което вратата се отвори от само себе си и по същия начин се затвори след влизането им. Като прекосиха един къс, тесен коридор, те се озоваха в окадено ниско помещение, чиято обстановка го охарактеризираше като лаборатория. Сред множество епруветки, реторти, тигели и разни чудновато оформени съдове клечеше едно дребно, сухо човече, което наглед не се поинтересува от влезлите, а продължи да наблюдава застиването на някаква металическа течност, излята в пясъчна форма. Едва когато се намираще в състояние на втвърдяване, то се надигна да поздрави пришълците. Това стана просто и със сърдечност. В него нямаше нищо от маниерите на шарлатана.

— Как стана, хер барон — попита, — че ви виждам днес толкова късно у дома си?

— Исках да ви представя сеньор Казанова, който вероятно скоро ще има случай да ангажира вашето изкуство.

— Сеньор Джакомо Казанова от Венеция?

— Да — отговори споменатият. — Ще ме извините, че името Ван Холмен ми е непознато!

— Вие сте приятел на госпожа Д'Орфе от Париж, нали?

— Да. Познавате ли дамата?

— Кореспондирам си с нея. Тя често ми е писала за вас. Всеки момент очаквам един мъж, когото преди няколко седмици сте видели при нея.

— Мога ли да попитам кой е този мъж?

— Граф Дьо Сен Жермен.

— А! — извика удивено Казанова. — Към своите приятели ли го числите?

— Аз? Хм-м! — Химикът гордо поклати глава. — Стотици хора го почитат почти като бог, ала аз го смятам за един умен шарлатанин, който добре умее да превръща за себе си дукатите на други в шестнайсеткаратово злато. Сега той е тук и посредством слугата си ме уведоми, че малко след полунощ ще ми направи едно посещение. Любопитен съм да науча какво го води при мен.

— Това е една щастлива случайност — отговори барон Фон Лангенау. — Именно заради графа дойдохме при вас. Той е натоварен, или поне така си дава вид, да заложи скъпоценните камъни от френската корона срещу сумата от сто милиона и оставя за гаранция най-големия диамант с молба за незабавно наброяване на сто хиляди гулдена. Казвам ви го, защото зная, че ще си мълчите. Приятелството между графа и краля на Франция трябва да е много искрено и изпълнено с доверие.

— Да — прибави Ван Холмен, — или вярата на графа в наивността на други хора е също толкова голяма. Аз отгатвам желанието, което искате да изразите към мен, така че не е необходимо да го казвате. Чувате ли? Звъни се! Трябва да е той. Влезте в този кабинет. Той няма да забележи присъствието ви.

Отвори една скрита зад зимника врата и вкара двамата мъже в една малка камерка, отделена от лабораторията само с тънка стена,

така че можеше да се чува всяка изговорена в нея дума. Те доловиха шума от вратите, а после станаха свидетели на кратък, но важен разговор.

— Вие сте Вай Холмен?

— Да.

— Аз съм граф Дьо Сен Жермен.

— Тъй!

Сен Жермен много вероятно беше очаквал да направи впечатление със споменаването на името си. Простото „тъй“ на химика, изглежда, го подразни.

— Вие май изобщо не сте чували за мен? — попита сухо и отблъскващо.

— Не е много, което съм чул.

— Толкова повече тепърва ще чуете! Дойдох да ви предлага една добра сделка.

— В какво се състои?

— Слушали ли сте за моята прочута аква бенедета?

— Да.

— Трябваше да дам от нея на краля на Франция и маркиза Дьо Помпадур. Запасът ми отива към края си, а кралят ме помоли за подновяване на дозата. За приготвянето на водата се нуждая от напълно обзаведена лаборатория и понеже не нося своите апарати, ви умолявам да ми отстъпите вашата за един час. Ще запазя сегашното ѝ състояние и като награда за вашата любезност ви предлагам този диамант. Получих го във Виена от граф Дзобор. Струва си своите хиляда и двеста гулдена.

— А съставките за вашата аква бенедета?

— Нося ги в джоба на наметалото си.

— На вашите услуги съм. Тъкмо приключих с моите занимания и сега ще ви запозная с приборите.

Последва инструкция, след което Ван Холмен добави:

— Сега ви напускам. Разполагайте се свободно. Когато ви дотрябвам, дръпнете звънеца!

Отвори се врата, а после се чу как бе заключена отвътре. След късо време се надигна един капак в пода на камерата и от него се измъкна химикът. Усмехнато даде знак на двамата да мълчат.

— Той ще фабрикува своята универсална вода на живота — прошепна. — Ще го наблюдавам!

Премести един стол до стената, качи се и отвори предпазливо един отдушник, нагласен в преградната стена под тавана. През възникналото отверстие можеше да се хвърли един поглед в лабораторията.

Постоя доста време на своя пост и после слезе.

— Е? — попитаха другите любопитно.

— Нищо. Разглежда колбите и тигелите. Неговата аква бенедета, убеден съм в това, не е нищо друго освен безобидна смес от вода и някакво ароматно вещество. Посещението му има за цел само реклама: Но много е възможно тази аква бенедета да се превърне за него в аква маледета^[8]. Струва ми се, че извърши голяма грешка, като ми подари така наречения диамант, на граф Дзобор. Аз ще го подложа на анализ. Надявам се, че дотогава няма да си тръгнете.

— Ще останем. В наш интерес е да чуем резултата от вашето изследване.

Но минаха няколко часа, преди Сен Жермен да позвъни. Ван Холмен незабавно изчезна под капака и влезе след това в лабораторията.

— Аз съм готов, а вие си имате възнаграждението. Мога ли да дойда пак? Предстои ми да направя няколко важни и комплицирани опита, които ще изискват повече време от днес. Но моето присъствие в никой случай няма да ви бъде в ущърб.

— Елате и можете да ползвате апаратите ми, както намерите за добре!

Графът си тръгна. Химикът пусна двамата мъже да влязат.

— Претекстът за аква бенедета послужи само като въведение. Кой знае какви химически процеси има да извърши, свързани с неговите сто милиона. А сега ще подложа на проверка диаманта.

Той раздуха отново угасналия вече огън, напълни разни съдове с различни ingredienti и предприе с камъка процедури, за които дори на Казанова липсваха познания, а той се славеше с добри знания в химията. Изследването отне дълго време и утрото отдавна се бе сипнало, когато свърши. Двамата наблюдатели се намираха в състояние на изключително голямо напрежение, защото резултатът от

този строго научен анализ щеше да окаже значително влияние върху техните намерения.

— Готов съм! — отсъди най-сетне с триумфираща физиономия Ван Холмен.

— И вашата преценка гласи? — попита баронът.

— Диамантът се състои от чист въглерод. При силна температура би трябвало да изгори. Аз исках да го изгоря, но не успях. От какво вещество, се състоеше този камък, не зная.

— Намирате ли се способен да подложите на проверка депозирания от графа коронен диамант, без това да намали неговата стойност, ако камъкът е истински?

— Намирам се способен.

— В такъв случай приемоте засега моята благодарност.

Те напуснаха с чувство на възхищение учения мъж.

Не след дълго се намираха при банкера Хоуп, за да го осведомят подробно.

— Аз първо бих подложил камъка на строга проверка — заключи Казанова.

— О! Вие не го смятате за истински? — попита банкерът учудено.

— Не мога нищо да твърдя, но ние идваме тъкмо от една такава проверка, която действително даде един много неблагоприятен за графа резултат.

Той разказа събитията при Ван Холмен. Хоуп го изслуша с напрегнато внимание. Последва много оживен разговор, в края на който тримата се разделиха с уговорка за най-строга мълчание.

— Мисля, че отиваме към победа — рече Казанова. — Щом ми помогнахте по този начин да отстраня препятствията, хер барон, започвам действително да вярвам, че моята сделка ще се състои.

— Пожелавам ви го, но ще остана сдържан по отношение благодарността, тъй като срещу графа действам повече от мой, отколкото от ваш интерес. Аз му дължа един реванш.

* * *

Няколко дни по-късно граф Дьо Сен Жермен получи следното писмо:

„Кралят на Франция поиска чрез своя пълномощен министър господин граф Д'Афри Вашата екстрадиция. Депозираният от Вас коронен диамант бе изследван и признат за фалшификат. Той ще бъде съхраняван, докато кралят лично го рекламира. От съображение към краля Ви се предоставя време за незабавно заминаване. Един приятел на автора на тези редове предаде да Ви кажа, че за провала на мисията Ви е виновна малко аква бенедета. Спомнете си за барон Лангенау и за нощта при Ван Холмен.

Два часа след получаването на това писмо ще дойдат да Ви арестуват...“

Когато полицейският комисар дойде, графът вече беше отпътувал. Преследването беше подето мудро и ето как след броени дни се разбра, че графът се намира на сигурно място. По неznайни пътища и през Ламанша беше стигнал до Англия.

3. ВЕКЕРНЬОРДЕ

Принц Карл фон Хесен-Касел, датски фелдмаршал и губернатор на провинциите Шлезвиг и Холщайн, седеше в мекото си кресло, в което го приковаваше омразната подагра, и се ровеше много усърдно в стари, пожълтели ръкописи. При това поглеждале от време на време неспокойно към часовника. Изглежда, с нетърпение очакваше някого.

Най-сетне камериерът доложи за двама мъже, които незабавно влязоха и бяха посрещнати с изключителна учтивост от принца. Това бяха датският легационен съветник Морин и граф Дьо Ламбер, който бе представен от първия.

— Господин графе — заговори любезно маршалът, — вашето присъствие ми е приятно, защото ми предлага възможност да докажа, че вече от дълги години подслонявам под моя покрив най-прочутия мъж на това столетие. Граф Дьо Сен Жермен се намира в момента в моята библиотека. Тази нощ, точно в дванайсет часа, той ще разреши две задачи, по които магията и химията от хилядолетия напразно са работили. Вие идвате в добър час и аз ви каня да станете свидетел на вашия триумф.

Графът се поклони, благодарейки.

— Графът — когато имах честта да се запозная с него, носеше името господин Беламаре — е един изключителен мъж, едно явление, което излиза извън всички ваши представи.

— Къде го срещнахте за пръв път?

— Във Венеция. Там станах свидетел как той подари на един познат обикновена хартиена изрезка, която един банкер погаси срещу двеста дуката. Съумя да накара една перла за пет дуката така да нарасне за осем дни, че му предложиха после шейсет за нея. А барон Шош уверяваше, че преди много години го видял в Байона, където превърнал в чисто сребро една оловна табла с тежина няколко фунта. Оттогава ни най-малко не бил остарял.

— Чували ли сте го да музицира?

— Да, на пиано. Свири виртуозно.

— Днес ще се възхитите още повече от него. При мен ще има една компания, към която сте поканени и вие. По този повод той ще се прояви на виолина, както ми обеща. Майсторството му е направо несравнимо. Господин Мерин, който преди четирийсет и девет години го е слушал да свири, ме уверяваше, че през този дълъг период той не е променил нито умениято, нито външния си вид.

— Мога ли да науча заглавието на този ръкопис?

— Това е един коментар от Раймундус Лулус и изяснява всички тъмни пунктове около Хебер, Роджър Бейкър и Арно дьо Вилньов. Струваше ми почти четири хиляди талера. Имам го от Сен Жермен, който от своя страна е заплатил за него една значително по-висока сума.

— И какви са задачите, които графът днес ще разреши?

— Една смеска на прах, която мигновено превръща всички метали в чисто злато, и една аква бенедета, която не само премахва както досегашната влиянието на старостта, а превръща и смъртта от външни фактори, например чрез раняване, в невъзможност.

— В такъв случай наистина съм любопитен дали ще успее.

— Аз съм убеден. Прахът вече от пет години стои над огъня. Аз все отново и отново трябваше да чакам, тъй като потайните часове така и не искаха да се хармонират с констелацията на небесните тела, и вече изгубих търпение, когато графът преди малко даде уверението, че днес в полунощ всички астрономически и магически предпоставки щели да бъдат налице.

— Мога ли да си позволя — попита Морин — да доведе двама господата, които ме посетиха по дипломатически въпрос и живо се интересуват от екселенц?

— Кои са те?

— Принц Паранов и барон Фон Лангенау.

— Ами доведете ги. Принца срещнах навремето във Виена. Той е добре дошъл. А баронът се отличи като дипломат. Ще се радвам да се запозная с него.

— Двамата са тук с дамите си.

— Те естествено ще се присъединят към компанията. Предайте им моята покана. При мен идват и си отиват хора от Версай и Потсдам без принуда и съмнения. Аз не съм казал на графа нищо за сбирката, която ще се възхити на неговото изкуство! Напротив, възнамерявам да

го изненадам с присъствието на стари познати, които съм поканил за тази цел. Вие ще видите при мен много интересни и дори прочути личности. Нека сега не смущаваме графа. Той е забравил всякакво безпокойство, тъй като трябва да мобилизира до полунощ всичките си сили!

Маршалът беше ревностен франкмасон и до днес е известен както със стремежа си да възстанови „стриктното съблюдаване“, така и със своята голяма благосклонност към мистици и ясновидци. Знаеше, че му се присмиват заради приятелството му с граф Дьо Сен Жермен и щедростта към него, и днес искаше шумно да докаже, че той в никой случай не е измамник, а един феномен, който не може да бъде добре оценен единствено защото разсъдъкът на непосветения не може да го проумее.

Всички поканени се явиха. Освен споменатите вече дами и господа пристигнаха също голям брой политически или научно изявили се личности, които с напрежение чакаха появата на тайнствения граф. Той до полунощ бе работил в лабораторията и едва тогава научи от принца, че ще представя доказателства за своето изкуство не само пред него, а пред едно представително общество от жадни за знания личности. Само след дълго отказване се съгласи. В салона беше издигнат един подиум, драпиран със завеса, на който най-сетне се появи героят на вечерта, загърнат в дълга персийска дреха. Придружаваха го няколко слуги, носещи разни прибори и странно оформени съдове. Видът му беше на много добре консервиран шейсетгодишен мъж. След като беше подредил предметите и дръпнал завесата, той започна с дълбок, монотонен глас:

— Който познава теорията на планетарните часове, талисманите на Полифилос и граф Дьо Трие и е проникнал в тайните на Артехиус и Сандивайе, може да помоли своя гений да тръгне с мен до Меркурий, от Меркурий до Луната, от Луната до Юпитер и от Юпитер до Слънцето. Това е магическият кръг на Зороастър. Той прескача Сатурн и Марс и аз ще го обознача с черни букви по тази бяла дъска.

Досега бе говорил със сведени очи. Сега ги вдигна, плъзна ги по събранието и продължи:

— Поздравявам ви в името на гения на Агрипа и ви обграждам с пентаграмата на великия Соломон, чието изкуство да побеждава смъртта аз днес преоткрих. Тази фиола съдържа новата аква бенедета,

тази скъпоценност, от която е достатъчно човек на всяко столетие да взема по една-единствена капка, за да бъде безсмъртен, вечно здрав и неуязвим. Първата капка принадлежи на изобретателя...

Той отсипа една капка от течността в една пълна с вода златна лъжица и всмукна бавно напитката.

— ... втората капка ще съхрани във вечна младост мъжа, при когото се намираме и който подкрепяше свещената наука с толкова великодушни жертви. Нека приближи!

Маршалът се надигна. Сен Жермен го визирира остро с очи. Погледът му падна върху мъжа, който бе заел място зад принца. Лъжицата, която държеше, потрепери в ръката му и изпадна на земята.

— Стой! — извика. — Мрачни демони са проникнали в моя кръг. Невярващият се е промъкнал в това помещение. Не мога да продължа!

Завесата падна. Графът събра набързо каквото можеше от апаратите и се отдалечи. Компанията остана слисана и в продължение на минута съблюдаваше мълчание, което накрая бе прекъснато от остър смях.

— Той ни позна, бароне, той се страхува. Елате!

Беше принц Паранов, който отправи тези думи към Лангенау. Двамата пристъпиха към маршала.

— Екселенц, ще имате ли добрината да ни придружите до така наречения Дьо Сен Жермен? — попита принцът.

Заговореният се намираше в голяма обърканост заради гостите си. Тази покана му дойде точно навреме. Той кимна утвърдително и даде знак на двамата мъже да го следват. След няколко мига стояха пред търсения.

— Май ме познавате, господин графе? — попита баронът. — Имах честта да ви срещна във Версай, след като се бяхте отказали от познанството с моя баща. В Хага за съжаление не ми беше възможно да ви направя визитата си, тъй като ние твърде бързо си заминахме. Затова толкова много се радвам, че ви виждам тук и мога да ви доведа този господин, за когото вероятно все още си спомняте!

— Моята памет е на възраст столетия — отговори графът. — Тя никога не ми е изневерявала!

— В такъв случай ще си спомните и диаманта — обади се сега Паранов, — който ми продадохте във Виена за пет хиляди дуката като истински. Той произхождаше от основаната от вас и граф Дзобор

манифактура и се оказа фалшификат. Вие сте един измамник, господин Дьо Монфера, Беламаре, Фон Шьонинг, Уелдън, Солитков, Царожи и Сен Жермен. Виждате, че знам всичките ви имена, имената на един шарлатанин. Вие естествено нямате достатъчно чувство за чест, за да поискате удовлетворение!

— Притежавам достатъчно снизходителност, за да не бъда изведен от самообладание от умозаклученията на един безумец!

— По дяволите, графе, това е срамно! — вметна маршалът. — След всичко, което ви каза този господин, вие трябва да се биете с него. В противен случай ще бъда принуден да се откажа от компанията ви.

— Добре, но ако ще го направя, това ще е единствено от съображение към вас, екселенц.

— Екселенц не рискува нищо — ухили се подигравателно Паранов. — Графът ще остане невредим. Той изпи една капка от неговата аква бенедета и е неуязвим.

Четиримата мъже дълго време отсъстваха. Сега тримата се върнаха при компанията. Графът не се виждаше.

При първите сивкави зари на утрото между дюните бяха прокълнители два изстрела, а един ден по-късно се разпространи новината, че прочутият граф Сен Жермен внезапно е починал. Неговите привърженици вярваха, че духът му само е преминал в ново възплъщение. Графът винаги бе говорил за своята апостазия. Неговите противници бяха на друго мнение.

Към тях определено се числяха и двамата мъже, които няколко дни след неговата смърт напуснаха града с една пощенска кола. Те разговаряха с него. При тях седяха две дами.

— Той наистина имаше страх от мен — каза единият. — Не улучи, а моят куршум го прониза право в гърдите. Наследството му принадлежи на маршала.

— То сигурно е малко — прибави другият. Беше барон Фон Лангенау. — Къс позлатено олово и шишенце аква дестилата^[9].

— Тя ще има същото въздействие както прочутата аква бенедета при Людовик XV и госпожа Дьо Помпадур, сиреч никакво.

Последните думи бяха на баронеса Фон Лангенау, племенницата на госпожа Д'Осе, която беше подписала онова обяснително писъмце до сегашния си мъж с „Важа нежна Амели Д'Осе“.

---

[1] Боске (фр. bousquet) — горичка — б.пр. ↑

[2] Няма добродетелен човек, който да не е заслужил пред закона за всичките си действия и мисли поне шест пъти в живота си въжето; би било жалко и много несправедливо да накажете вашия човек. На неговия приятел граф Дьо Сен Жермен, М. Екием дьо Монтен. ↑

[3] Aqua benedetta (лат.) — благословена вода — б.пр. ↑

[4] Същото момиче става известно по-късно като госпожа Дьо Жанли — б.а. ↑

[5] Дипломатически спални — фр. — б.пр. ↑

[6] Буквално: „Око на бивол“ — фр. — б.пр. ↑

[7] Vis-a-vis (фр.) — насреща — б.пр. ↑

[8] Прокълната вода — лат. — б.пр. ↑

[9] Дестипирана вода — лат. — б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.